

Asia: 1689/03.01.01/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston asetukseksi lausuntomenettelystä tiedonhallinnan muutosta koskevissa asioissa

1 § Valtiovarainministeriön lausuntoa edellyttävä tiedonhallinnan muutos

Arvio pykälästä ja sen perusteluista

Valtorin lausunto lausuntopyyntöön valtioneuvoston asetukseksi lausuntomenettelystä tiedonhallinnan muutosta koskevissa asioissa:

Koko tiedonhallintalain ja myös lausuntomenettelyn yhtenä tavoitteena on yhteentoimivuuden lisääminen, mikä on myös Valtorin toiminnan lähtökohta. Valtori on yhteisten palvelujen tuottajana tässä tarkastelussa eri asemassa kuin sen asiakasvirastot. Olisi hyvä, että Valtori voisi kommentoida asiakasvirastojen lausuntopyyntöjä VM:n suuntaan yhteentoimivuuden ja yhteisten palvelujen näkökulmasta.

Ohjauksen tehokkuuden ja resurssien optimoinnin kannalta Valtori näkisi erittäin hyvänä kehityssuuntana siirtymisen yhteisten palvelujen osalta kokonaisuohjaukseen yksittäisten hankintojen lausuttamisen sijasta.

Ehdotetun 1 § 1 momentin ja perusteluissa korostetun näkökulman mukaan lausuntomenettelyn avulla toteutettava ohjaus ei kiinnity enää tietohallintolain mukaisesti tietojärjestelmien hankintoihin. Lausunto annetaan valtion viraston ja laitoksen tiedonhallintaa koskevien muutosten arvioinnista.

Kuitenkin 2 momentin 1-kohdan mukaan lausunto on pyydettävä, kun julkisen hallinnon tai valtion yhteisen tieto- ja viestintätekniikan palvelun tai tietovarannon hankinnan, kehittämisen tai muutoksen arvioitu koko-naiskustannus on vähintään 1 miljoona euroa. Perustelutekstissä puhutaan vain kehittämisestä tai muutoksesta, mutta asetustekstissä on mainittu myös hankinta.

Valtori näkee erittäin hyvänä ja kannatettavana kehityssuuntana sen, että jatkossa lausuntomenettely kiinnittyy tiedonhallintaa koskevien muutosten arviointiin eikä hankintoihin. 2 momentin 1-kohta näyttäisi kuitenkin olevan ristiriidassa tämän pyrkimyksen kanssa. Lisäksi kohdassa asetettu miljoonan euron raja lausunnon pyytämiseksi tarkoittaisi käytännössä lausuntopyynnön tekemistä lähes kaikista Valtorin hankinnoista, jolloin lausuntomenettelystä voi muodostua pullonkaula hankintojen toteuttamiselle.

Miten ymmärrettävänä pidätte tiedonhallinnan muutoksen määrittelyä?

-

Mihin kaipaisitte lisäselvyyttä esimerkiksi ohjeiden muodossa?

-

2 § Lausuntopyyntö ja sen sisältö

Arvio pykälästä ja sen perusteluista

Lausuntoa kirjoitettaessa ei ole vielä tiedossa muutosvaikutusten arviointia ja muutossuunnitelmaa koskevan suosituksen sisältö. Tiedonhallinta-lain siirtymäsäännösten mukaan tiedonhallintamalli on laadittava 12 kk:n kuluessa lain voimaantulosta, eli vuoden 2021 alkuun mennessä. Ennen kuin tiedonhallintamalli on valmis, on haastavaa ottaa kantaa myöskään sen muutoksiin tiedonhallintalain 5 § 3 momentissa tarkoitettulla tavalla. Valtorin toivomuksena on, että lausuntopyyntömateriaalissa voisi mahdollisimman pitkälti hyödyntää muutoinkin toiminnan ja palvelujen suunnittelussa syntyvää materiaalia sellaisenaan päällekkäisen työn välttämiseksi.

Lisäksi on huomioitava, että muutokset Valtorin tiedonhallintamallissa palvelutuotannon osalta vaikuttavat asiakasvirastojen tiedonhallintamalleihin.

3 § Lausuntopyynnön ajankohta

Arvio pykälästä ja sen perusteluista

Valtorin palvelutuotanto on asiakasrahoitteista, joten asiakkaiden suunnittelemissa hankkeissa on vaikutusta Valtorin palvelutuotannon suunnitteluun. Siten Valtorin lausuntopyyntöjen aikataulun pitäisi olla asiakasvirastojen aikataulua myöhäisempi. Pääsääntöisesti kerran vuodessa tapahtuva kehityshankkeiden lausuntosykli on myös haasteellinen sovitettava ketterän kehityksen toimintamalliin.

Millaisia edellytyksiä virastollanne on toimittaa tiedot pykälässä esitettyjen kolmen vaihtoehdon mukaisesti? Voitte vastauksessanne tarkastella asiaa sekä aikataulun että toimintatapamuutosten näkökulmasta.

-

Kuinka selkeänä pidätte pykälän momenttia kaksi, jossa kuvataan velvollisuutta pyytää lausuntoa uudelleen, kun lausunnon kohde on olennaisesti muuttunut?

-

4 § Lausuntoa varten pyydettävä lisäselvitys

Arvio pykälästä ja sen perusteluista

Lisäselvitysmenettely voi useassa tapauksessa olla tarpeellinen, mutta toivotaan, ettei siitä muodostu merkittävästi kehitystyötä hidastava tekijä.

5 § Selvitys toimenpiteistä

Arvio pykälästä ja sen perusteluista

-

Muutoksen taloudelliset vaikutukset

Miten arvioitte taloudellisten vaikutusten arvioinnin tietosisältöä suhteessa olemassa oleviin viraston tai hallinnonalan hankesuunnittelun toimintamalleihin?

Valtorin näkemyksen mukaan asiakasvirastojen uusien palveluiden käyttöönottojen arvioiminen suunnittelun hyvin varhaisessa vaiheessa on hyvin haastavaa. Osaltaan asiakasvirastojen käyttöönottoaikataulut ovat riippuvaisia niiden omista määrärahoista.

Haluatteko esittää muutoksia taloudellisten vaikutusten arvioinnin tietosisältöön?

-

Muuta huomioitavaa

Miten monta lausuntokohdetta tai -pyyntöä arvioitte ajoittuvan TAE 2021 -valmistelun yhteyteen? Mitä ne olisivat?

-

Mitä toiminnallisia muutoksia lausunnotmenettelyn pääasiallinen toteutus JTS- ja TAE-prosessien yhteydessä virastossanne aiheuttaa? Esimerkiksi muutokset hanke- ja projektihallinnan ohjeisiin sekä toiminnan ja talouden suunnitteluohjeisiin.

-

Yleiset kommentit asetusluonnoksesta

-

Taskinen Pirkko
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori